

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΓΛΙΣΤΟΥΣ
ΝΟΥΣ ΚΡΗΤΑΣ 1921/11
ΛΟΓΟΘΕΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΤΗΣ ΦΙΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

940.542
ΒΕΡ

Βεργιλιός

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΥΣ

ΚΡΗΤΑΣ

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

ΤΗΣ ΦΙΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΑΥΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΙΛΙΑΣ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 — ΧΑΝΙΩΝ —
 Λύξ. αριθ. 13411
 Χρονολ. Εισαγ. 8.3.1963
 Ειδικότης. 207 κρ. 161. 1716
 Αριθ. 940.542 / Β.Α.Α.

ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ.

1866.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΚΡΗΤΑΣ
ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ
Τῆς Φιλοδραματικῆς Ἑταιρείας
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΑΥΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Ἡ φιλοδραματικὴ Ἑταιρεία δὲν ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀνάληγτος καὶ ἀκίνητος εἰς τὸ θέγμα τῶν ἀγωνιζομένων Κρητῶν. Ἐπρεπε νὰ κινήθῃ εἰς συμπάθειαν καὶ νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν αὐτῶν, καὶ ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον οἱ Κρήτες εἶναι ἄνθρωποι, Ἕλληνες, ἀδελφοί, καθ' ὅσον ἀγωνίζονται, πολεμοῦν, μάχονται πρὸς βαρβάρους ἐχθροὺς καὶ σκληροὺς πολεμίους, πρὸς μισοχρίστους Τούρκους, πρὸς μαστιγώσεις πείνης καὶ δαίψεως, πρὸς σφαγιάσεις γυναικῶν καὶ τέκνων, πρὸς αἰσχροκερδῆ διπλωματίαν καθ' ὅσον ἀγωνίζονται ἡρωϊκῶς ὑπὲρ τῆς Θεᾶς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουν Ἐλευθερίαν. Ἴσως λοιπὸν βραδέως ἔσπευσεν ἡ ἑταιρεία, ὅπως δὴποτε ὁμως ἔσπευσε.

Συνήλθον λοιπὸν πρὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς συνεδρίασιν τὰ μέλη αὐτῆς ΚΚ. Νικόλαος Μ. Τρίκαρδος, Εὐαγγελινὸς Λ. Λιβιεράτος, Δημήτριος Μεταξᾶς, Ἡλίας Πήλληκας, Διονύσιος Τ. Ευδιᾶς, Παναγιώτης Βεργωτῆς, ἐτι δὲ καὶ ὁ Δημήτριος Ἄν. Καβαλιεράτος. Ἐννοεῖται εὐκόλως, ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως ἦτον παράσχις δοθητομένη ὑπὲρ τῶν Κρητῶν, διότι διὰ τῶν παραστάσεων ἡ Φιλοδραματικὴ Ἑταιρεία βοηθεῖ ἐνίοτε τοὺς πάσχοντας. Βοηθεῖ δισκεδάζουσα, καὶ δισκεδάζει βοηθοῦσα.

Ἐπρόκειτο λοιπὸν νὰ γίνῃ παράστασις ὑπὲρ τῶν Κρητῶν, ἀλλ' ἔγεινε σύσκεψις νὰ δοθῇ καὶ παράστασις κατάλληλος μὲ τὰς παρούσας πλήρεις ἐλπίδων περιστάσεις. Ἐπροθυμεῖτο ἡ ἑταιρεία νὰ παραστήσῃ, εἰ δυνατόν, τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὸν Ἡρωϊσμὸν μαχόμενον κατὰ τοῦ βαρβαρισμοῦ καὶ τῆς ἀνανδρίας. Ἐζητεῖτο πρόσωπον παριστάνον τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα, καὶ εὑρέθη ὁ περιώνυμος Ἡρῶς Γεώργιος Καστριώτης Σκεντέρμπεης. Ἐζητεῖτο ἐν δρᾶμα, καὶ εὑρέθη ἡ ἔμμετρος καὶ ἀξιολογωτάτη τραγωδία τοῦ Ζημπελίου, ἡ ἐπιγραφομένη κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἡρωος.

Τὰ πρόσωπα ἐμοιράσθησαν ὡς ἑξῆς.

- ΚΚ. Ν. ΤΡΙΚΑΡΔΟΣ — ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ.
 » Ε. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ — ΣΟΛΙΜΑΝ.
 » Δ. ΜΕΤΑΞΑΣ — ΒΟΗΣΑΒΗ.
 » Δ. ΞΕΙΔΙΑΣ — ΜΑΡΙΝΟΣ.
 » Π. ΠΗΛΛΙΚΑΣ — ΑΧΜΕΤ καὶ ΜΠΟΥΛΟΥΜΠΑΣΗΣ.
 » Γ. ΞΕΙΔΙΑΣ — ΕΛΕΝΗ.

Ἄλλὰ πάντοτε πᾶσα συνεισφορά πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς. Ἐπρεπε λοιπὸν καὶ ἡ ἑταιρεία νὰ σχηματίσῃ τὴν ἐδικήν τῆς. Διὰ νὰ μὴ τῆς ἀποδοθῇ δὲ φατριασμὸς ἢ ἄλλη τις ἀπόκλεισις, ἔκρινε νὰ ἐκλέξῃ ἐπιτροπὴν συγκροτουμένην ἀπὸ πρόσωπα πάσης τάξεως καὶ πάσης ἀποχρώσεως.

Ἴδου τὰ ὀνόματα τῆς ἐπιτροπῆς.

Α'. Ἐπιτροπὴ εἰς Ἀργαστόλιον.

- 1 ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ.
- 2 ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΡΑΝΙΩΝ.
- 3 ΚΚ. ΑΝΝΙΝΟΣ ΣΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΗΣ.
- 4 ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΣ.
- 5 ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ.
- 6 ΚΛΑΒΒΡΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
- 7 ΚΑΙΤΕΛΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ.

- 8 ΚΑΡΟΥΣΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ.
9 ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΣ Φ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.
10 ΛΕΥΚΟΚΟΙΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ.
11 ΜΕΤΑΞΕΣ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.
12 ΜΗΛΙΑΡΕΣΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ.
13 ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ.
14 ΠΟΛΑΤΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ.
15 ΡΑΖΗΣ ΔΟΥΚΑΤΟΣ Α. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.
16 ΦΩΣΑΣ Α. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.

Β'. Επιτροπή εις Αηξούριον.

- 1 ΚΚ. ΑΥΛΙΧΟΣ Θ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ.
2 ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑΣ Ν. ΙΩΑΝΝΗΣ.
3 ΣΕΡΑΗΣ ΣΙΜΟΣ.
4 ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ.
5 ΧΑΡΙΤΑΤΟΣ Τ. ΜΙΧΑΗΛ.

Πρὸς ἕκαστον τούτων ἐστέιλामεν τὸ ἐξῆς ἔγγραφον :

« Ἡ φιλοδραματικὴ Ἑταιρεία.

» Πρὸς τὸν Κ. *

» Οἱ φιλοδραματικοὶ νέοι, φιλοτιμούμενοι νὰ συντελέσουν καὶ
» αὐτοί, τὸ κατὰ δύναμιν, πρὸς συνδρομὴν τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας
» ἡρωϊκῶς ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν Κρητῶν, ἀπεφάσισαν νὰ
» δώσουν ἐπὶ θεάτρου, κατὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν, 13 ὀδευόν-
» τος, παράστασιν τῆς ἀξιολογωτάτης τραγωδίας τοῦ διακεκρι-
» μένου τραγωδοποιῦ Ἰωάννου Ζαμπελίου, τῆς ἐπιγραφομένης
» « Γεώργιος Καστριώτης ». Ἐξέλεξαν δὲ ὑμᾶς ὡς
» μέλος ἐπιτροπῆς, διὰ τὴν προσήκουσαν ἐνέργειαν καὶ διαχειρί-
» σιν. Θέλετε λοιπὸν καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, καὶ δεῖξει
» ζῆλον ἰδιαίτερον, διὰ νὰ τιμηθῇ ἐπαξίως ἡ παράστασις διὰ
» πολυπληθεστέρας, ὅσον δυνατὸν, αὐρότης θεατῶν, καὶ διὰ νὰ

» ἐξυπηρετηθῆ προπέντως, διὰ γενναίων καὶ ἐλευθερίων εἰσφορῶν,
» ὁ μελετώμενος σκοπός.

» Ἀργυστόλιον, τῆ 7 Νοεμβρίου 1866.

» Π. ΒΕΡΓΩΤΗΣ Γραμμ. »

Καὶ πρὸς ὅλους δὲ τοὺς Δημάρχους τῆς νήσου ἀπε-
στείλαμεν, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, τὴν ἐγκύκλιον ὡς ἔπε-
ται :

« Ἡ φιλοδραματικὴ Ἐταιρεία, κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 13 τρέ-
» χοντος, θὰ δώσῃ παράστασιν, ἐκ τῆς ὁποίας αἱ εἰσπράξεις
» εἶναι εἰς ὠφέλειαν τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων Κρη-
» τῶν, κατὰ τὸ ἐσώκλειστον πρόγραμμα.

» Παρακαλεῖσθε δὲ νὰ διατάξῃτε, νὰ ψαλλῆ εἰς τὸν δῆ-
» μόν σας δοξολογία ὑπὲρ τῶν φιλελευθέρων νησιωτῶν, κατὰ
» τὴν Κυριακὴν, 15 τρέχοντος.

» Παρακαλεῖσθε ἐπίσης νὰ ἀνοίξετε συνεισφορὰς ὑπὲρ τῶν
» πασχόντων ἀδελφῶν, τὰς δὲ εἰσπράξεις θέλετε ἀποστέλλει εἰς
» τὴν ἐπιτροπὴν, ὡς εἰς τὸ πρόγραμμα. Σημειώσατε δὲ ὅτι ὅσα
» μικρὰ καὶ ἂν ἦναι ἡ εἰσφορὰ σας, εὐπρόσδεκτος ἐξ ἅπαντος
» θὰ ἦναι.

» Ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὅστις ἤρχισε νὰ διεγείρεται εἰς Ἀρ-
» γυστόλιον, ἐλπίζεται συνεισφορὰ ὄχι εὐκαταφρόνητος κατὰ τὴν
» παράστασιν.

» Ἀργυστόλιον, τῆ 10 Νοεμβρίου 1866.

» Π. ΒΕΡΓΩΤΗΣ Γραμμ. »

Ἀκολούθως ἔγειναν αἱ συνήθεις ἐπὶ τοιούτων περιστά-
σεων ἐπιδεικτικαὶ προτοιμασίαι, καὶ διενεμήθησαν καὶ ἐτοι-
χοκλήθησαν τὰ περὶ παραστάσεως προγράμματα εἰς
ὅλα τὰ μέρη. Ἐστολίσθη ἔξωθεν εὐπρεπῶς τὸ θέατρον ὃ
« Κέφαλος », διὰ μυρσίνης καὶ φανῶν. Ἐμπροσθεν δὲ
τοῦ αὐτοῦ καταστήματος ἐτχηματίσθη ἀπλή μὲν ἀλλὰ
κομψὴ ἀψίς, ἐν εἶδει προσόψεως ἀρχαίου ναοῦ, κατὰ σχέ-

διον δοθὲν παρὰ τοῦ τοσοῦτον μεριμνῶντος περὶ τὰ δη-
μόσια ἔργα τῆς Κεφαλληνίας ἀξιοτίμου Κ. Τ. Βλασοπού-
λου, διευθυντοῦ τοῦ μηχανικοῦ, συντελέσαντος καὶ αὐτοῦ,
καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν
τῆς νεολαίας ἔργον. Ἡ δὲ εὐπρεπὴς ἐκτέλεσις καὶ διεξα-
γωγὴ τῶν ὅπωςδῆποτε ἀπαραιτήτων τούτων προπαρα-
σκευαστικῶν ἐργασιῶν καὶ στολισμῶν χρεωστεῖται εἰς
τὴν φιλόκαλον γνώμην καὶ τὴν ἀκάματον ἐπιτήρησιν τοῦ
Κυρ. Παύλου Κομποθέκρα, μέλους καὶ αὐτοῦ τῆς ἐπιτρο-
πῆς, διὰ τὸ ὅποιον εὐχαριστίας τῷ ἀποδίδει ἡ Ἑταιρεία.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς παραστάσεως πλήθη ἐσῶρξαν
ἀπὸ κάθε μέρος, καὶ ἐσυμπυκνοῦντο συναθούμενα κατὰ
τοῦ θεάτρου τὴν εἴσοδον ὅπου, ἐδέχοντο τὰς εἰσφοράς τὰ
ἐξῆς μέλη τῆς ἐπιτροπῆς. Αἰδ. Ἱερεὺς Ν. Δρακονταεῖδης
διὰ τὸν Μητροπολίτην, Κ. Κ. Μεταξᾶς, Π. Κομποθέκρας
Ε. Ἀραβαντινός, Ν. Π. Βαλσαμάκης, Γ. Φωκᾶς Α. Δ.
Καλάβριος καὶ Φ. Πολάτος.

Ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν περι-
εργων, ἐπὶ μεγάλου ἀργυροῦ δίσκου ἐκουδούνιζαν τὰ λε-
πτὰ τῆς χήρας καὶ τὸ τάλαντον τοῦ βαθυπλούτου, τὸ
περίσσευμα τούτου, τὸ ὑστέρημα ἐκείνου ἐκ τῶν ἀδιακό-
πως εἰσερχομένων, οἵτινες, μὴ δυνάμενοι νὰ ρίψουν βόλιον
κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἔβαλαν χρήματα εἰς τὸ θυλάκιον τῶν
ἀδελφῶν ἐπρόσφεραν ὀβολὸν διότι δὲν ἐδύναντο νὰ προ-
τείνουν πυροβόλον. Τὸ ἀλλεπάλληλον τῆς εἰσόδου τῶν
φιλανθρώπων καὶ φιλοθεαμῶνων παρίστατο εἰς τὴν φαν-
τασίαν ὡς ἐπικουρικὸς στρατὸς διαβαίνων στένωμά τι
εἰς βοήθειαν τῶν Κρητῶν. Μεταξὺ δὲ τόσου πλήθους
λαοῦ, προσελθόντες προσέφεραν καὶ ἱερεῖς, προτραπέντες
παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως, ἀπερχόμενοι παραχρῆμα, διότι τὸ
φόρεμά των ἀπλόνητο ὡς ἄλλο μαῦρον μεγα παραπέτα-
σμα μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν των καὶ τῶν θεαμάτων τοῦ
κόσμου. Ἄλλὰ πόσαι ἀράγε καρδίαι γενναῖαι, κρυμμένα
ἀπὸ τὰ βλέμματα καὶ ἀπὸ τὴν ἔρευναν τῶν ἀνθρώπων,
ἄσχημοι καὶ ἄγνωστοι, μακρὰν πάσης συνεισφορᾶς καὶ δια-

σχεδάσεως δεσμευόμενοι ἀπὸ τὴν πενίαν, δὲν ἐπρόσφεραν ἴσως ὑπὸ τὰ καπνισμένα καὶ καταβρέοντα στεγασματὰ των, ἀντὶ ὄβολου, στεναγμῶν καὶ παλμῶν πολιτίμων πλῆθος!

Περὶ τὴν 8 ὥραν ἀνεσύρετο τὸ παραπέτασμα διὰ νὰ παρασταθῇ ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ὁ ἠρωϊσμὸς. Ἦρχιζεν ἤδη ἡ παράστασις. Κατ' αὐτὴν ἕκαστος τῶν ὑποκριτῶν ἀμιλλᾶτο πῶς νὰ κάμῃ τὸ μέρος του κάλλιον τοῦ ἄλλου. Οὕτω τὸ δρᾶμα, καίτοι ἔμμετρον, καίτοι τραγωδία μὲ ποικιλίαν παθῶν, μὲ θέσεις δυσκόλους, μὲ σκηνικὰ δυσεκτέλεστα, μὲ σιγμὰς ὑψηλὰς, μολοντοῦτο θαυμάσια ἐπέτυχε, παρασταθὲν μετὰ δεξιότητος ὑπὸ ἀγυμνάστων ὅπως δήποτε τῶν περισσοτέρων νέων, ἐξετιμήθη δὲ νοημόνως παρὰ τοῦ φιλοθεάμονος κοινοῦ διὰ βραχδαιοτάτων χειροκροτήσεων.

Ἐκ τῶν μερῶν τῆς τραγωδίας ἀριστα ἐξετελέσθησαν, εἰς πολλὰ ὁ χαρακτήρ τοῦ Τούρκου Σολιμάν, τοῦ Γεωργίου τὸ παραλάλημα καὶ ἡ παραφορά, ἣτις ἀφήρηται τὸν θεατὴν ἢ μὲ τὴν μητέρα του Βοησάβην ἀναγνώρισίς του, ἣτις εἶχέ τι παραξικάρδιον, καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ φόνου τοῦ Σολιμάνου, ὁ ἔνθουσιασμὸς τῆς Βοησάβης, ὅπταν ἀνακράζει τὸ,

Ἐξώσθη ὁ Ἕλλην τὸ σπαθίον,

θάνατον προτιμᾷε παρὰ δουλείαν·

καὶ ὁ παθητικὸς καὶ ἀφελὴς μονόλογος τῆς Ἑλένης
μάρτυρες τῶν συμβάντων κ. τ. λ.

Τὰς ἀξιολογωτέρας ταύτας σιγμὰς ἐξετίμα προσηκόντως τὸ ἐκλεκτὸν Κοινόν, τὸ ὅποιον ἐκυριεύετο ἀπὸ τὸν συνήθη του λελογισμένον ἐνθουσιασμόν.

Εἰς τὰ διαλείμματα ἐπαιαινίζοντο ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν διάφορα ἐθνικὰ μελοποιήματα ἐκλεκτὰ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐν ἐνθουσιαστικὸν ἐμβατήριον τοῦ νέου μουσικοῦ Κ. Σπυρίδωνος Ν. Τζαννῆ· προσέτι δὲ ἐτραγουδήθησαν παρὰ διαφόρων φιλομούσων νέων, φιλοτίμως προσφερθέντων, τὰ ἐξῆς δύο Κρητικὰ ᾄσματα, μελοποιηθέντα ὑπὸ

τοῦ μουσικοδιδασκάλου Κ. Ν. Τζαννῆ, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ
δεύτερον ἔχει τι ὀρμητικὸν καὶ ἀρειμάνιον εἰς τὸν ρυθμὸν.

1.

ᾠ Ἑλληνικὴ ἀνδρεία,
πρῶτη ἀπ' ὄλαις, πλέον ψηλῆ,
γιγαντόσωμη καὶ θεία,
ζώσου πάλιν τὸ σπαθί.

2.

Πρῶτ' ἢ Κρήτη ἢ ἀνδρειωμένη
γὰ σιχόνεται, βροντᾶ,
κύττα, ἢ μαύρη εἶναι ζωσμένη,
πλὴν σὰν ἥρωας πολεμᾶ.

3.

Πολεμᾶ, κί ὄλαις ταῖς μάχαις
τρέχουν νίκαις κί ἀκλουθοῦν·
ὦ χαρὰ ἔς ἑσᾶς ταῖς βράχαις,
ὅπου οἱ Κρήτες πολεμοῦν!

4.

Ἡρωες τοῦ Μκραθῶνος,
Σαλαμίνοσ, Πλαταιῶν,
ὦ ποῦ εἶπτε, τοῦ ἀγῶνος
γὰ ἰδῆτε τὸν καπνόν;

5.

ᾠ Εὐρώπη! ἀπλόνει χέρι
γὰ βοήθεια ἓνας μικρός!...
Ἄλλὰ τὴν καρδίά σου χαίρει
ἔραστὴς Ἀγαρηγός.

6.

Ἡπειρος, Μακεδονία!
ἢ Ἑλλάς σᾶς καρτερεῖ....
γιατὶ τόσω, Θεσσαλία,
ἢ σκλαβιά μαγευτικῆ;

7.

ᾠ Ἐπτάνησος γενναία,
καὶ ἀνδρεῖα Κεφαλονιά!

δὲ θυμᾶσθε τώρα νέα,
ποῦ ἐπαλέψτε μὲ θεριά;

8.

Ἡ Τουρκιὰ θὰ ξεψυχῆσῃ
ποῦ ἀγριεύει ἓνα νησί·
τί θὰ γίνῃ, ἂν ἐξυπνήσῃ
κάθε ἄλλη σκλάβα γῆ;

9.

Μὲ βροντόφωνν τουφέκια,
μὲ προστάτη τὸ σταυρὸ,
καὶ μὲ χέρια ἀστροπελέκια,
μ' ἓνα σύμμυχο τὸ Θεοῦ,

10.

φάλαγξ φάλαγξ, ῥοβολᾶτε
σὰν τὸ κύλισμα βροντῆς,
ὡσὰν στρόβιλοι σκορπᾶτε
κάθε κάθαρμα τῆς γῆς·

11.

Κάθε μάχη ἄς γίνῃ νίκη,
κάθε νίκη ἀφανισμός·
εἶναι, ἀδέλφια, Θεῖα Δίκη,
νὰ σβυσθῇ ὁ Ἀγαρηνός.

12.

Ἄν στὸν κόσμον ἡ Ἀδικία
ἔχη θρόνους, κ' ἦν ἐχθρός,
ἡρώϊς ἡ γῆ μας μία,
νίκη ὁ Πλάστης τοῦ παντός.

1.

Ἐμπρὸς παιδιὰ πετάξετε
στὰ Κρητικὰ πεδία·
Ἐκ' εἶν' ἡ Ἐλευθερία,
Ἡ Δόξα κ' ἡ Τιμὴ!

2.

Τρίζει τὰ δόντια ἡ Ἡπειρος,
Ὁ Θεσσαλὸς στενάζει,

Δόξα, τιμή μᾶς κράζει
Νά πεταχτοῦμ' ἐκεῖ.

3.

Ἐμπρὸς λοιπὸν ἀδελφί μου
Εἰς τὴν Μακεδονία
Ἡ ἀδελφὴ Σερβία
Ευστριῖζει τὸ σπαθί.

4.

Τὸ Μαυροβοῦνι ὡς Λέοντας
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ κυττάει,
Σὰν κάτι νὰ ζητήη,
Σὰν κάτι νὰ ποθῆ.

5.

Ἐμπρὸς λοιπὸν μὴ στέκεστε,
Ζητεῖτε τ' ἄρματά σας,
Φιλεῖστε τὰ πεδία σας,
Κ' ἐβγάτε στὸ κλαρί.

6.

Στὴν Κρήτη καὶ στὴν Ἑπειρο,
Στὴν δόλια Θεσσαλία,
Εἰς τὴν Μακεδονία
Ἡ δόξα μᾶς καλεῖ.

7.

Ἐσεῖς, ποῦ πρῶτοι πάντοτε
Βροντᾶτε τὸ τουφέκι,
Ἐσεῖς τ' ἀστροπελέκι
Ῥήξετε στὴν Τουρκιά.

8.

Κ' ἐκεῖνὸν τὸν ὄρκο, π' ἄλλοτε
Ὁρκίσαν οἱ γονεῖς σας,
Τελειῶστε τῶρα ἀτοίσας
Γιὰ τὴν ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Ἡ ἐκ τοιαύτης καὶ διὰ τοσοῦτον ἱερὸν σκοπὸν δοθείσης
παραστάσεως συγκομιδῆ ἔπρεπε νὰ ᾔηται πλουσίαι. Καὶ

τῶ ὄντι ἕξ χιλιάδες δραχμαὶ καὶ ἐπέκειντα ἐτυνάχθησαν
κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς παραστάσεως. Διπλάσια δὲ θὰ ἐσυ-
νάζοντο καὶ πολλαπλάσια εἰάν καὶ ἄλλοι πολυτάλληροι ἤθε-
λαν εἰς τὰς συνεισφορὰς τῶν μιμητῆ τούτους ὀλίγους συνα-
δέλφους τῶν, ἢ πολλοὺς ὀλιγοτάλληρους, τῶν ὁποίων
αἱ καρδίαι ἐδείχθη, ὅτι ἦσαν κατὰ τὸ τοσοῦτον πλήρεις
γενναιότητος, καθ' ὅσον ἀδειανὰ ἀπὸ μέταλλα ἦσαν τὰ
ταμεῖά των. Ὁ πλοῦτος καθὼς καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ
σοφία εἶναι καὶ αὐτὸς μία δύναμις, ἔχει πολλάκις τὴν
ισχὺν τοῦ κερκυνοῦ ἐκείνου, ὅστις Δημοσθένης ὠνομάσθη
καὶ, περίεργον πρᾶγμα, ἐνῶ ὁ Δημοσθένης ἔπρεπε νὰ ὀ-
μιλήσῃ διὰ νὰ πείσῃ, ὁ πλοῦτος τὸ κατορθώνει σιωπῶν.
Δύναμις οὕτω λοιπὸν ὁ πλοῦτος, εἶναι σεβαστὸς καὶ ἀξίος
πάσης περιποιήσεως καὶ περιφρουρήσεως, καθ' ὅσον δὲν
λιμνάζουν καὶ δὲν σήπονται εἰς ἀποθήκας καὶ λάκκους τὰ
νάματά του, ἀλλὰ περιχύνονται τριγύρω, ὡς ποταμοῦ νά-
ματα, ποτίζοντα τὴν γῆν καὶ ζωογονοῦντα τὰ φυτὰ καὶ
τὰ δένδρα.

Εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας ὅλους ὅσοι συνεισέφεραν
κατὰ τὴν παράστασιν, ἰδίως δὲ τοὺς γενναίους προσφερτάς·
εὐχαριστοῦμεν δὲ καὶ ἐκείνους, οἵτινες ἠθέλησαν διὰ τῆς
ἀντιθέσεως ν' ἀναδείξουν τὴν γενναιότητα τῶν ἄλλων·
καὶ ὅλους ὅσοι καὶ μετὰ τὴν παράστασιν, κατὰ τὰς ἀκο-
λούθους ἡμέρας, προσέφεραν, περὶ τῶν βοηθημάτων τῶν
ὁποίων, μετὰ τῶν ἀρκτικῶν γραμμάτων τοῦ ὀνοματεπω-
νύμου των· ὑπάρχει πρόσφιν ἐκθεμένη εἰς τὸ ἐργαστή-
ριον τοῦ Ταμίᾳ τῆς ἐπιτροπῆς Κυρίου Παύλου Κομπο-
θέκρη. Εὐχαριστοῦμεν δὲ καὶ τὴν ἐπιτροπὴν ἣτις ἐλευ-
θερίως κατέβηκε. Σημειωτέον ὅτι ἡ εἰς Ληξούριον διορι-
σθεῖσα ἐπιτροπὴ, κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ἄλλως τε
ἀγαθοῦ καὶ ἀξιοτίμου Κυρίου Ἰωάννου Δαλλαπόρτα, δὲν
ἠδυνήθη νὰ συνεργασθῇ καὶ ἐνεργήσῃ, διὰ νὰ γίνουσι συνει-
σφοραὶ καὶ ἀπὸ Ληξούριον, οὐδὲ ἔγεινεν τοικῶται. Ἄγνο-
οῦντες τὸ καθ' αὐτὸ αἴτιον, κλινόμεν νὰ παραδεχθῶμεν,
ὅτι τοῦτο συνέβη ὡς ἐκ τοῦ ὅτι καὶ ἐκεῖ δίδονται φιλοτί-

μως διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν παραστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀποκλειστικῶς ἀνήκουν ὅλαι αἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐκεῖνης συνεισφοραί. Ἐξαιρέσεις εἶναι ὁ Κ. Γεώργιος Θ. Αὐλιχος ὅστις προσέφερεν εἰς τὸν ἐδῶ ἔρανον τὸ βοήθημά του.

Ἐκ τῶν δῆμων ἐλάβαμεν διαβεβαιώσεις, ὅτι θέλουσιν γίνεαι συνεισφοραὶ καὶ προσφοραί. Ἰδίως δὲ εἰς τὸν δῆμον Ἄσσου πληροφοροῦμεθα ὅτι ἐσυνάχθησαν ἤδη περὶ τὰς ἑξακοσίας δραχμάς. Περίεργος εἶναι ἡ ἀπάντησις ἐνὸς φειδωλοῦ δημάρχου μιᾶς ἀγαθῆς καὶ γενναίας περιοχῆς. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς του παραθέτομεν τὰς ἐξῆς δύο παραγράφους, αἵτινες διαλάμπουν ὡς ἀδάμαντες ἐν μέσῳ πολλῶν πετραδίων. Ἴδου ἡ πρώτη « Ἄπαντῶν εἰς τὴν » ὑπ' ὄψιν μου ἐγκυκλίόν σας 11 μεσοῦντος σᾶς παρα- » τηρῶ, ὅτι μετ' ἀπορίας μου εἶδον ἐταιρειάν ὡς τὴν Ἰ- » μετέραν, παρεκτρεπομένην τῆς ἀποστολῆς τῆς, νὰ ἐκ- » δίδῃ ἐγκυκλίους πρὸς ἅπαντας τοὺς δημάρχους τῆς » νήσου προτρέπουσα αὐτοὺς εἰς δεήσεις καὶ συνδρομάς » ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Κρητῶν. » Ἴδου καὶ ἡ ἄλλη » Ταῦτα ἔκρινα καλὸν νὰ καθυποβάλω πρὸς Ἰμᾶς » ἐξ ὀνόματος τοῦ δήμου (ὦ ἀγαθοὶ δὴ μοι, πό- » σα διαπράττονται ἐξ ὀνομάτων σας!) » οὔτινος προΐσταμαι, ἵνα σᾶς καταδείξω τὸ ἀνοικεῖον τῆς » περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγκυκλίου σας, καὶ ὅπως προλαμβά- » νωνται τοῦ λοιποῦ παρόμοια ἄτοπα! » Ἐδῶ ὁμιλεῖ σοβαρώτερον, ἐν εἶδει Ἀστυνόμου, ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἀναφθείσης πυρκαϊᾶς, τὴν ὁποίαν σπεύδει νὰ σβέσῃ, καὶ νὰ προλάβῃ ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Τοιαύτη ἀπάντησις σπουδαίαν ἀνταπάντησιν νὰ λάβῃ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία φωνάζει ὅτι δὲν ἀξιοῖ. Σημειοῦμεν ὁμῶς, ἐν παρόδῳ, ὅτι ὁ Κ. Δήμαρχος, ὅστις τόσον καλὰ γνωρίζει τὴν ἱστορίαν τῆς περιοχῆς του, ὀλίγον ὠφελήθη ἐκ τῶν παραδειγμάτων αὐτῆς, διότι, καὶ δυνάμενος, αὐδὲ ὀβολὸν μᾶς διεβίβασεν ὑπὲρ τῶν Κρητῶν, ἐκτὸς πληθύος λέξεων, αἵτινες ὅλαι ἀντιστρατεύονται ἐναντίον τοῦ γράψαντος ἢ μᾶλλον τοῦ ὑπογράψαντος.

Ἐν ᾧ ἡ παροῦσα ἔχθεσις ἦτον ὑπὸ τὰ πιεστήρια ἐλά-
 θαμεν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν δῆμον τῆς Θηνιάς, ὅτι θέλει
 σταλθῆ βοήθημά τι ὑπὲρ τῶν Κρητῶν καὶ ἀπὸ τὸν Δῆμαρχον
 τῆς Ἄνω Λιβαθοῦς Κύριον Δ. Πανῖνον, τοῦ ὁποίου
 τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολὴν μὲ ἄκραν εὐχαρίστησιν ἀνεγνώ-
 σαμεν· δι' αὐτῆς δὲ μᾶς διαβεβαίωσι, ὅτι ἐψάλη δοξολογία
 εἰς τὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας, μὲ πᾶσαν πομπὴν καὶ
 ἐπιστημότητα· καὶ ὅτι ἤνοιξε καὶ συνεισφορὰς, συστήσας ἐπι-
 τροπὰς εἰς τὰ διάφορα χωρία τοῦ δήμου, καὶ ὅτι ἐλπίζε-
 ται ὅχι εὐκαταφρόνητος εἰσπραξίς. Τοιοῦτοι δῆμαρχοι εἶ-
 ναι λίαν ἀξιέπαινοι.

• Πληροφορούμεθα, ὅτι καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ γυμνασίου ἤ-
 νοιζαν συνεισφορὰν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, καὶ ὅτι μέχρις
 ὥρας εἶναι συναγμένοι τριακόσαιο δρχμαὶ καὶ ἐπέκεινα.

Μετὰ τὴν φροντίδα τῆς εἰσπραξέως τῶν χρημάτων
 ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων, ἐπήρχετο δευτέρα τις, ἢ πρὸς ἀπο-
 στολὴν αὐτῶν. Ἐπρόκειτο νὰ σταλθοῦν εἰς Ἀθήνας ἢ εἰς
 Σύρον. Ἄλλ' ἐλάβαμεν ὁσμὴν, ὅτι, ἂν τὰ ἐστέλλαμεν εἰς
 τὴν πρωτεύουσιν, ὅπου τόσοι ἐδώθεν ἔχουν τόσας σχέσεις
 καὶ τόσας γνωριμίας, διάφοροι ἡμέτεροι θὰ ἔγραφαν εἰς
 διαφόρους ἐκεῖσε, ὅτι αὐτοὶ ἔκαμαν ὥστε νὰ γίνῃ ἡ
 παράστασις. Διὰ τὸ ἀποφύγουν δὲ οἱ φιλοδραματικοὶ
 αὐτὸ τὸ ἔκαμαν ὥστε, καὶ τὸ νὰ παρασθῶσιν ὡς
 ὄργανα ἄλλων, πιεθύνοντες δὲ, ὅτι, εἰάν εἰς Ἀθήνας ἐσέλ-
 λοντο, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ διαψεύσουν πᾶσαν τοιαύτην διά-
 δοσιν, κινούμενοι δὲ ἀπὸ φρόνημα ὑπὲρ ἀγαθῆς ἰδέας, καὶ
 ὅχι ἀπὸ αἰσθημα πρὸς πρόσωπα, ἀπεφάσισαν, ὅτι ἦτον κα-
 λὸν, τῇ συναινέσει τῆς ἐπιτροπῆς, νὰ σταλθοῦν εἰς Σύρον,
 πόλιν πρὸς τὴν ὁποίαν ὀλίγας σχέσεις ἕκαστος τῶν φιλο-
 δραματικῶν ἔχει. Καὶ τῷ ὄντι ἐσάλησαν τῇ συναινέσει τῆς
 πλειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, (1) εἰς Σύρον ἕξ χιλιάδες

(1) Παρακαλοῦμεν τὸ μέλος ἐκεῖνο τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ ὁποῖον
 συνήνεσε τυχὸν ἐν ἀγνοίᾳ, νὰ τὸ κάμῃ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, διὰ νὰ
 ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν ἀπάτην.

δραγμαὶ πρὸς τὸν Κύρ. Α. Εὐμορφόπουλον, διὰ τῆς ἐξῆς ἐπιστολῆς·

α Κεφαλληνία, τῆ 15 Νοεμβρίου 1866.

» Κύριε Α. Εὐμορφόπουλε, Πρόεδρε καὶ Ταμῖα

» τῆς ὑπὲρ τῶν Κρητῶν ἐπιτροπῆς ».

Εἰς Σύρον

α Κατὰ τὴν 13 τρέχοντος ἐδόθη, ὑπὲρ τῶν περὶ ἐλευθερίας
» ἡρωϊκῶς ἀγωνιζομένων Κρητῶν, παράσσεις ἐν Ἀργοσολίῳ πα-
» ρά τινων φιλομούσων καὶ φιλοπατρίδων νέων. Κατ' αὐτὴν συ-
» νήθησαν 6,000 δραγμαὶ λαβόντες δὲ τὴν σχετικὴν ἐξουσιο-
» δότησιν σπεύδομεν διὰ τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνικοῦ ἀτμοπλοίου
» νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν ταύτας, διὰ νὰ σᾶς χρησιμεύσουν εἰς
» βοήθειαν τῶν Κρητῶν. Θέλετε παραλάβει αὐτὰς ἀπὸ τὸ Ἑλλη-
» νικὸν Πρακτορεῖον, δυνάμει τῆς ἐσωκλειστοῦ φρωτωτικῆς ὑπ'
» ἀριθ. 660, καὶ τὰς μεταχειρισθῆ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

» Εὐχόμενοι δὲ εἰς Ὑμᾶς νὰ εὐοδωθοῦν, τῆ ἀντιλήψει τοῦ
» Ὑψίστου, οἱ ἡμέτεροι κόποι καὶ αἱ προσπάθειαι, πληρωθοῦν δὲ
» καὶ οἱ πόθοι ὅλοι τοῦ ἔθνους, καὶ εὐελπιστοῦντες, ὅτι θὰ δυνη-
» θῶμεν νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν καὶ ἄλλην βοήθειαν, ἐν ᾧ προσδο-
» κῶμεν τὴν ἡμετέραν σχετικὴν ἀπάντησιν,

» διατελοῦμεν,

» μεθ' ὅλου τοῦ σεβασμοῦ,

» Ὑμ. ΠΑΥΛΟΣ ΚΩ. ΚΟΜΠΟΘΕΚΡΑΣ ».

Τινὲς ἐξηγέρθησαν κατὰ τοιαύτης ἀποστολῆς εἰς Σύ-
ρον. Ἡμεῖς διεβεβαιώσαμεν τινὰς αὐτῶν, ὅτι γνωρίζουν
οἱ Φιλοδραματικοὶ τὰ μειονεκτήματα ἐκεῖνων, οἵτινες
ὑποστηρίζουν ἰδέας καὶ ὄχι πρόσωπα, ἀλλὰ, καὶ
ἐν μέσῳ τῶν μειονοκτημάτων τῆς, ἔχει πολλὰ θέληγητρα
ἢ ὑποστήριξις μιᾶς ἰδέας, καὶ διὰ τοῦτο ἐστάλησαν εἰς
Σύρον τὰ χρήματα, διὰ νὰ μὴ νομισθοῦν οἱ αὐτοὶ νέοι ὡς
κινηθέντες ἀπὸ φατριασμούς. Ἄλλ' ἴσως τις ἀπὸ τοὺς
ιδίους εἶπῃ ὅτι ἐκινήθημεν ἀπὸ πνεῦμα δημοκρατικόν.
Δίκαιον ἔχει καὶ αὐτὸς νὰ τὸ λέγῃ, διότι καθεὶς πρέπει κά-
τι νὰ λέγῃ καὶ νὰ ἀντιλέγῃ δικαιοῦμεθα ὁμῶς καὶ ἡμεῖς
νὰ διακηρύξωμεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον στεντορεία τῆ φω-

νῆ, ὄχι μόνον ὅτι δὲν ὠρμήθημεν ἀπὸ δημοκρατικὸν ἢ ἀντιδημοκρατικὸν πνεῦμα, ἀλλ' ὅτι καὶ οὐδεις δημοκρατικὸς ἢ ἀντιδημοκρατικὸς, Γουέλφος ἢ Γιβελλινὸς, λευκὸς ἢ μαῦρος, πράσινος ἢ Βένετος μᾶς ἔκαμε νὰ παραδεχθῶμεν τὸ ῥηθὲν μέτρον, ἀλλὰ μόνον ἐκινήθημεν ἀπὸ τὴν ἰδέαν νὰ μὴ παρασταθῶμεν ὡς ὄργανα ἄλλων. Πρὸς τοῦτο μάλιστα μὲ σεβασμὸν παρατηροῦμεν ἐν μικρότατον καὶ ἀθωότατον λεκτικὸν λάθος, εἰς τὸ ὁποῖον νομίζομεν ὅτι περιέπεσεν ἡ Ἀναμόρφωσις. Ἡ ἀξιότιμος ἐφημερίς λέγει εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον· « διὰ τὸν κρητικὸν ἀγῶνα ἐστάλησαν ἐντεῦθεν μέχρις ὥρας, καθ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, δραχμαὶ 1,969, παρὰ τῆς ἐπὶ τούτου συστηθείσης ἐπιτροπῆς, καὶ αἱ ὡς ἀνωτέρω 6,000 ». Ὁ ἀρθρογράφος θὰ ἐβιάζετο πολὺ ὅταν ἔγραφε τὸ ἄρθρον, καὶ ἔθεσε τὰς 6,000 δραχμάς πολὺ πλησίον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἔστειλεν εἰς Σύρον τὰς δρ. 1,969, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ ἐξάγῃ, καὶ δικαίως, ὅτι παρὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς ἐστάλησαν εἰς Σύρον καὶ αἱ 1,969 καὶ αἱ 6,000 δ.

Τινὲς κακόβουλοι εἶπαν, ὅτι εἶναι μὲ πολλὴν τέχνην ἐπεξεργασμένη αὐτὴ ἡ περικοπὴ τοῦ ἄρθρου· ἡμεῖς δὲν τὸ παραδεχόμεθα διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ συντάκται τῆς Ἀναμορφώσεως εἶναι ἀρκετὰ νοήμονες, ὥστε νὰ καταλάβουν, ὅτι δύσκολος δὲν θὰ ἀπέβαινε πᾶσα διάψευσις καὶ πᾶσα ἀνασκευή. Ὅπως δὴποτε καλὸν θὰ ἦτο, νομίζομεν, νὰ μετασκευάσῃ τὴν αὐτὴν βῆσιν ἢ αὐτὴ ἀξιότιμος ἐφημερίς εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον, διαδηλοῦσα, ὅτι ἀπὸ ἰδιαιτέρων, ἐπὶ τούτου διορισθεῖσαν ἐπιτροπὴν παρὰ τῶν φιλοδραματικῶν, ἐστάλησαν τὰ χρήματα εἰς Σύρον.

Περαινοῦντες τὸν λόγον διαβεβαιοῦμεν, ὅτι ὁ Φιλοδραματικὸς θίασος, εὐχόμενος εἰς τοὺς Κρήτας τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἀγῶνός των, διατελεῖ πρόθυμος καὶ πάλιν νὰ τοὺς συνδράμῃ κατὰ τὰς μικρὰς του δυνάμεις.

